

№ 123

mei 2018

***1904 De eerste reguliere portzegels
van Portugal, pagina 15 / 17***

***Filatelistische
Kontaktgroep Spanje ~ Portugal "Iberia" (KSP)***

Kontaktgroep Spanje - Portugal

Elektronisch lidmaatschap : € 18,-

KvK-nr. : 40411878 (Den Haag)

Website : www.ksp-iberia.nl

ISSN : 1384-1068

Nr. 123 mei 2018

INHOUD :

Van het secretariaat	1
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	2
Iberia evenementen agenda	3
Oproep vraagbaak	4
Financieel jaarverslag 2017 en Begroting 2018	5
Spanje: De Quijote-serie van 1905 (3)	7
De zeereis van Vasco da Gama (2)	12
De eerste reguliere Portzegels 1904 (1)	15
Diverse berichten	17
Vraag en aanbod	19

VAN HET SECRETARIAAT

Op **zaterdag 2 juni 2018** zal een bijeenkomst plaatsvinden in het nieuwe Bondsbureau, (**let op!! nieuwe locatie**) Nieuwe Schaft 23 te Houten.

De zaal is vanaf 10.00 uur beschikbaar.

Aanvang van de bijeenkomst : 11.00 uur.

Koffie, thee (etc.) is aldaar gratis aanwezig. Broodjes zijn via een catering te bestellen.

Ook tijdens deze bijeenkomst vindt een **veiling** plaats:

Schriftelijk bieden: De biedbriefjes dienen uiterlijk de donderdag voor de bijeenkomst aanwezig te zijn bij de veilingadministratie.

AGENDA :

1. Opening;
2. Ingekomen stukken;
Bestuursmededelingen: Financieel jaarverslag 2017
3. Rondvraag;
4. Veiling;
5. Sluiting.

De zaal in Houten is te bereiken:

- **Per auto vanaf de A12:** Bij het naderen van Utrecht dient u de ringweg aan te houden welke parallel aan de hoofdweg blijft lopen. Uiteindelijk neemt u afslag Houten; u komt dan na de 2e afslag op "De Staart" terecht. Op de volgende rotonde de 1e afslag "De Staart" nemen. Na 1,2 km linksaf slaan naar de rondweg en volg deze ca. 700m.

Sla dan linksaf naar "De Koppeling". Neem op rotonde de 1e afslag naar "Het Hout". Na ca. 240m linksaf naar de "Lange Schaft". Na ca 110m rechtsaf naar de "Nieuwe Schaft". Na ca. 200m komt u bij Nr. 23.

Er is voldoende parkeerruimte nabij

- **Per openbaar vervoer:** Met de trein kunt u 4x per uur naar station Houten Castellum. Van daaruit is het 9 min. lopen, langs "De Bouw"; voorbij het pand van "Dura Vermeer". De weg buigt naar links af langs groen. Dan afslag links is de "Nieuwe Schaft". Einde weg links en dan 1e rechts.

Vanuit Utrecht CS kunt u ook elk uur om "XX".20 uur met bus 47 richting Houten via Hoograven. Uitstappen op halte "De Erven/De Schaft" op "De Koppeling". Dan 5 minuten lopen "van de KPN vandaan"; rechte weg en 1e rechts de "Lange Schaft" in en daarna de "Nieuwe Schaft". Het Bondsbureau nr. 23 zit ca. op de kop van het einde van de weg.

Terug elk uur om "XX".03 ook met bus 47 in 33 minuten naar Utrecht CS via Doornkade.

VOLGENDE BIJEENKOMSTEN

De volgende bijeenkomst(en) wordt(worden) gehouden op :

- Zaterdag 22 september 2018 te De Bilt**
(gezamenlijke bijeenkomst met LACA);
Zaterdag 10 november 2018 (Spaanse dag!) te Houten.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

BELANGRIJK !!

Per 25 mei 2018 is in Nederland (en de hele EU) de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. De huidige prima werkende Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) geldt dan niet meer. De AVG is ook wel bekend onder de Engelse naam: General Data Protection Regulation (GDPR).

Om als vereniging te kunnen functioneren, hebben wij enkele persoonsgegevens (w.o. NAW en emailadres) van u nodig om het bulletin (met daarin de uitnodigingen voor de bijeenkomsten) en de veilinglijst te kunnen versturen.

Zonder tegenbericht voor 1 augustus 2018, gaan wij naar alle redelijk- en billijkheid er van uit dat u als lid van KSP accoord gaat met de handhaving van uw persoonsgegevens in de KSP-ledenlijst, zodat KSP naar behoren kan functioneren. Uiteraard worden uw gegevens nooit aan derden verstrekt.

Mocht u bezwaar hebben, dan verzoeken wij u dat per email of per post voor 1 augustus 2018 kenbaar te maken. Dan zullen wij uw gegevens uit de ledenlijst verwijderen en wordt uw lidmaatschap van KSP beëindigd.

Contributie KSP 2018

Er zijn nog enkele leden die de contributie over 2018 dienen te voldoen. Gaarne aandacht.

Contributie: € 25 of € 18 voor een digitaal lidmaatschap

IBAN is: NL32INGB0000150279

t.n.v. Kontaktgroep Spanje ~ Portugal

EVENEMENTEN AGENDA

In deze rubriek vestigen wij graag uw aandacht op nationale- en internationale tentoonstellingen die een raakvlak hebben met de SPAANSE en PORTUGEGSE filatelie, zowel in binnen- als buitenland. Als u bijdragen voor de agenda heeft kunt u deze per e.mail sturen naar Frits van Beekum op redactie@ksp-iberia.nl. Als u Spaans spreekt vindt u meer info over beurzen en tentoonstellingen op www.fesofi.es/cutenews/tabla.php en voor informatie over Portugese beurzen op de site van de CTT: www.ctt.pt.

2018

5 / 6 oktober 2018

De gezellige beurs in Antwerpen, de ANTWERPFILA, wordt in het voorjaar en in het najaar georganiseerd in het Bouwcentrum (Antwerp Expo, Jan van Rijswijklaan 191). Dit is een grote Belgische postzegel- en muntenhandelarenbeurs waar velen iets van hun gading zullen kunnen vinden. Het beursgebouw is naast de ringweg rond Antwerpen met volop gratis parkeerruimte naast het gebouw. Neem de afslag 4 en volg de A-12 tot over de ring en volg dan naar rechts het bord 'Expo'. De toegangsprijs is € 5,- voor 2 dagen. Info: www.antwerpfila.be

19 / 21 oktober 2018

De POSTEX wordt gehouden in een nieuwe locatie / hal, zijnde Omnisport te Apeldoorn (Voorwaarts 55, 7321 MA); deze beurs is vooral gericht op verzamelaars van Nederland, maar er zijn ook enkele brieven en partijenhandelaren. Info: www.postex.nl

25 / 27 oktober 2018

De 36e internationale BRIEFMARKEN-BÖRSE wordt weer gehouden in de Messe Sindelfingen, Mahdentalstrasse 116, D-71065 Sindelfingen (Duitsland) op donderdag t/m zaterdag. Er zijn ruim 160 Duitse en Internationale handelaren aanwezig alsmede postadministraties en promotiestands. Nadere informatie: www.messe-sindelfingen.de

EX
FIL
NA

31 oktober t/m 4 november 2018

Dit jaar wordt de EXFILNA 2018 gehouden in de mooie stad Sevilla. Enige informatie via:

<http://www.fesofi.es/noticias/exfilna-2018-en-sevilla/>

27 / 28 december 2018

Eindejaarsbeurs

In Barneveld wordt in De Veluwehal (Nieuwe Markt 6) jaarlijks in de zomer de

HOLLANDFILA postzegel en muntenbeurs gehouden en in de winter de EINDEJAARSBEURS. Alleen op de winterbeurs zal LACA aanwezig zijn met een stand.

Toegang 3 euro. De zomerbeurs is meestal rustig maar de winterbeurs heel druk. Op de winterbeurs zal LACA met een promotiestand aanwezig zijn. Meer info op de website www.eindejaarsbeurs.nl

OPROEP VRAAGBAAK

In de rubriek 'Vraagbaak' kunt u vragen of problemen aan de redactie en leden van KSP voorleggen waarop u zelf geen antwoord weet. Of de redactie legt vragen aan u voor waarop de redactie geen antwoord weet. Dit kunnen vragen zijn met betrekking tot zegels, maar ook m.b.t. onbekende stempels, vreemde opdrukken, vermeende vervalsingen, literatuur, etc. Het staat vanzelfsprekend niet vast dat uw of onze vraag of probleem zal worden opgelost, maar ..... niet geschoten is altijd mis !!

*Alhoewel de redactie van dit blad zijn best zal doen om de vragen te beantwoorden, is het echt noodzakelijk dat iedereen die een plausibele oplossing voor de opgeworpen vragen kent zijn reactie doorgeeft aan **Frits van Beekum**. Uw ervaring en kennis is echt nodig !!*

Op onze oproep over een zogenaamde "Albino-stempel" heeft Dio Glaudemans gereageerd:

Volgens mij heeft men het stempel ondersteboven gehouden en gestempeld met het handvat van het stempel. Zoiets heb ik al eerder gezien maar nog niet bij Ceres. Waarschijnlijk wilde men snel stempelen zonder de moeite te nemen de juiste datum in te stellen. Dan gebruik je gewoon het houten handvat.

Spanje: De Quijote-serie van 1905 (3)

Dik Bakker

Vooraf

In de voorafgaande twee afleveringen besprak ik de tot stand koming van de Quijote-serie van 1905. Ik gaf een overzicht van de tien zegels waaruit deze serie bestaat, die elk een scene uit de beroemde ridderroman verbeelden. Daarna volgden de filatelische aspecten van het eerste zegel van de serie, waarde van 5 centimos, met aansluitend een korte weergave van het hoofdstuk waaraan de afbeelding op dit zegel is ontleend. Het ligt voor de hand om nu het volgende zegel uit de serie te bespreken: de 10 centimos. Om mij onbekende redenen heeft de ontwerper echter gemeend bij de keuze van de afbeeldingen op de achtereenvolgende, oplopende waarden niet de volgorde van het boek aan te houden. Afgezien dan van het eerste zegel, waarop we Don Quichot zien vertrekken op zijn allereerste tocht. Ik zal bij mijn behandeling echter wel de 'historische' volgorde in acht nemen. Als

gevolg daarvan worden de zegels niet in oplopende waarde en catalogusnummer besproken. Dat komt, naar ik hoop, de logica van de vertelling enigszins ten goede, zij het dat het tegen mijn gevoel voor filatelistische ordening ingaat. Daarom nu toch maar het zegel van 30 centimos.

Filatelistische aspecten van het zegel van 30 centimos

Afb. 1. Don Quichot wordt tot ridder geslagen

Edifil nummer: Ed. 261 (zelfde nummer in Anfil en Filabo, Galvez nr. 334, Yvert 230, Michel 224, Scott 291, Stanley Gibbons 311).

Frankeerwaarde: 30 céntimos

Omdat het een gelegenheidsuitgave betrof mochten deze zegels volgens het dan geldende U.P.U.-reglement slechts gebruikt worden voor binnenlandse frankering.

Kleur: blauwgroen (*verde azulado*)

Geldigheid: 1 – 15 mei 1905

De serie was slechts te koop in Madrid, zodat het grootste deel van de afstempelingen afkomstig is uit deze stad, met name gedurende de eerste paar dagen van mei 1905.

Afbeelding 2 hieronder toont een gelopen stuk met de complete serie, gestuurd op 14 mei 1905 naar Leipzig, Duitsland. Deze frankering, hoewel juist binnen de periode van geldigheid, was dus feitelijk ongeldig, gezien de buitenlandse bestemming. Dit wordt echter goedge maakt door de twee 'cadete' zegels (Ed. 248 en 252) links op de brief, tezamen 75 centimos, en voldoende voor aangetekende verzending naar het buitenland.

Afb. 2. De hele serie op een brief naar het buitenland

Ook deze zegels werden gedrukt in vellen van 50 stuks, in twee blokken van vijf bij vijf zegels, gescheiden door een horizontale tussenstrook. Randschrift van het vel: CENTENARIO DEL QUIJOTE. – COMUNICACIONES. – 50 sellos de 30 céntimos de la peseta. Er staat een velnummer in de rechter bovenhoek van elk vel, met nummers: A.000,000 t/m A.001,000. Die met nummer A.000,000 zijn monsters (Ed. 261N). Het velnummer staat ook op de achterzijde van elk zegel uit het betreffende vel, in blauwe inkt.

Oplage: 50.000 stuks.

Het grootste deel van de oplagen van de serie is niet verkocht tijdens de geldigheidsperiode, maar nog tot in de jaren 20 beschikbaar geweest via de filatelieloketten in Madrid, met uitzondering van de waarden 30 en 40 centimos en 1 peseta. Dit verklaart de relatief hoge cataloguswaarden voor met name de ongebruikte exemplaren van deze laatste zegels. De uiteindelijk niet verkochte (en vernietigde?) aantallen zijn onbekend.

U.P.U. monster: afstempeling 'MUESTRA' op voorzijde; velnummer op de achterzijde A.000,000.

Er zijn van de 30 centimos geen geheel of partieel ongetande exemplaren bekend.

Er is een exemplaar van de 30 centimos bekend met een vlek boven de waarde-aanduiding '30' [1]. Verder zijn er exemplaren geconstateerd met een lichtere kleurstelling (*verde azulado claro*) [2].

Er bestaan vervalsingen van alle waarden van de gehele serie. Die zijn, als gevolg van de korte periode van frankeergeldigheid, filatelistisch van aard, ook indien ze zijn afgestempeld. Er zijn dus geen 'falsos postales', vervalsingen op echt gelopen stukken.

Afb. 3. Vervalsingen; het linker exemplaar is echt

Er zijn vervalsingen van de 30 centimos bekend met het nummer A.000.728, en een aantal andere nummers boven de A.000.1000, die dus bij definitie vals zijn.

Dit dan over het zegel van 30 centimos zelf. Wat volgt is een korte weergave van het hoofdstuk uit het boek waaraan de afbeelding op het zegel is ontleend.

Don Quichot wordt tot ridder geslagen: Deel I hoofdstuk 3

We zagen eerder hoe de verarmde edelman Don Quichot totaal in de war is geraakt door het lezen van te veel ridderromans, zo zeer dat hij zichzelf een ridder waant. Hij trekt er met zijn trouwe schimmel Rocinante op uit, en belandt na een eenzame tocht uitgehongerd in een eenvoudige herberg. Daarin ziet de verdwaasde Don een groot kasteel. Hij wordt getrakteerd op een schamel maal, dat hij als een feestmaal beleeft. Dan vraagt hij de waard, die hij als ridder en slotheer beschouwt, hem tot ridder te willen slaan. Zonder dat predikaat kan hij immers niet op avontuur gaan om de wereld te redden van alle kwaad. De waard is inmiddels gewend aan het merkwaardige gedrag van zijn gast, en hij stemt toe. Ze begeven zich, bij gebrek aan een kapel, naar de binnenplaats van de herberg. Daar moet, volgens de voorschriften, Quichot de nacht doorbrengen, wakend over zijn eigen wapenrusting. Deze deponeert hij op de waterput, en hij begint zijn rondes te lopen, door de ruiten gadeslagen door de overige gasten. Dan komt er een ezeldrijver, die zijn dieren wil laten drinken uit de put. De man werpt achteloos de wapenrusting van onze ridder-in-spe aan de kant. Dit wekt de woede van Quichot, die de man bewusteloos slaat met zijn lans. Even later komt er een tweede ezeldrijver, die hetzelfde overkomt. Dan stormen de gasten, die getuige zijn

van een en ander, naar buiten, en beginnen Quichot met stenen te bekogelen. Die stelt zich dapper te weer, en er dreigen doden te vallen. De verstandige waard grijpt echter in, en weet de gasten weer naar binnen te loodsen. Dan vertelt hij Quichot dat die zijn dapperheid nu wel voldoende bewezen heeft, en dat de plechtige ceremonie kan beginnen. Hij slaat de neergeknieelde Don met zijn eigen zwaard tot ridder, bijgelicht door een jongetje met een kaars. Hij houdt hij zijn kasboek in de hand, als ware het de bijbel, ondertussen onverstaanbare formules prevelend. De beide meisjes die we al in hoofdstuk 2 ontmoet hebben, helpen Don Quichot vervolgens in zijn wapenrusting. Nu dan toch echt ridder verheft Quichot de beide meisjes tot Doña, Dame. Dat is het tafereeltje afgebeeld op het zegel van 30 centimos. Tenslotte stijgt de nieuwbakken ridder te paard, en rijdt de nacht in, zonder te betalen. Maar dat interesseert de herbergier niet zo: die is blij van zijn merkwaardige gast verlost te zijn.

[1] Geveild bij Filatelia Llach in december 1999, met catalogusnummer 679.

[2] Opgenomen in de catalogus van Manuel Gálvez Rodríguez (1960).

Referenties

Andreu i Bartoli, Xavier et al (2009). *Catalogo Unificado Especializado de Sellos de Espana Tomo I*. Madrid: Edifil.

Cervantes Saavedra, Miguel de (1940 (1605)). *El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha*. Madrid: Colección Austral.

Sánchez Molto, Manuel Vicente (2005). *Cervantes y El Quijote en la Filatelia y la Historia Postal*. Alcalá de Henares: Asociación de Aficionados Filatélicos.

Een **valse** 30 Centimos (Ed. 261). Let op krul van de "9" van "1905". Deze loopt niet naar beneden door.

1497 De zeereis van Vasco da Gama en de eerste port zegels van 1898 (deel 2)

De Sociedade de Geografia in Lissabon.

Op 28 mei 1889 kwam het Aardrijkskundig Genootschap van Lissabon (Sociedade de Geografia) met het idee om de ontdekking van de zeeroute naar India, 400 jaar na dato, te herdenken met een koloniale tentoonstelling, festiviteiten en bijeenkomsten. Dit alles te organiseren 8 jaar voor de herdenkingsdatum. Men was er zich terdege van bewust dat er voor zo'n organisatie diverse moeilijkheden waren te verwachten. Zoals gewoonlijk vielen voor- en tegenstanders elkaar principiële in de haren om wat voor plannen dan ook. Toch sloeg de idee aan bij diverse instanties. De Kamers van Koophandel waren zeer enthousiast als ook diverse commerciële instellingen. In 1889 werd er een brede commissie ingesteld van 15 personen ter bestudering van de mogelijkheden van een Nationaal Festijn. Deze commissie verdeelde zich in sub-commissies met diverse afdelingen en vanwege de nationale eer werd de Staat benaderd, vertegenwoordigd door een zeer enthousiaste Koning Carlos. Nadat dit alles terdege was vastgelegd en voorbereid vielen alle verdere activiteiten stil tot 4 jaar later.

De Sociedade kwam weer in beweging op 1 december 1892 en verzamelde een grote vergadering met diverse vertegenwoordigers van allerlei instanties, ter zake kundige professionelen alsmede de pers. De algemene interesse werd aangewakkerd en de Staat benaderd om goedkeuring. Na talrijke diners viel de zaak weer stil tot 1894 toen de Sociedade de Geografia zich opnieuw tot de Staat wendde voor de vorming van een Centrale Commissie met het doel de beoogde festiviteiten te realiseren. Deze Commissie werd een half jaar later gevormd met leden van o.a. de Sociedade en wel in totaal 39 personen.

De eerste taak was de vaststelling van de juiste datum van 1497, hetgeen diverse problemen met zich bracht. Het vervelende was dat diverse historische schrijvers 8 verschillende data aanwezen. Tenslotte stelde men vast dat 8 juli de dag was dat Vasco da Gama was vertrokken uit Lissabon.

100 jaar Aardrijkskundig Genootschap Lissabon

In de sessie van 18 juni 1894 werd voor het eerst de suggestie geopperd om herdenkingszegels uit te geven. Dit veroorzaakte wederom onenigheid omdat men een muntuitgave nuttiger vond dan de zegels die vast en zeker de Staat en de Posterijen en de Munt (Casa da Moeda) verliezen zouden opleveren. Men had de ervaringen met de fiasco's van de D. Henrique zegels (CE 98-110) en de S. Antonio's (CE 111-125). Het verbranden van die surplus was al jaren bezig bij de Munt en zou nog jaren doorgaan. De Staat was echter voorstander tezamen met verschillende instanties en zo werd officieel op 24 juli 1894 vastgesteld, naast vele andere beslissingen, dat er op competente wijze moest worden opgetreden bij de vaststelling van types, limieten en proporties. De emissie zou plaats vinden op 1 januari 1897 en de verkoop zou duren tot alles verbruikt was.

Vasco da Gama

Op 26 november 1894 werd het totale plan aan de regering voorgelegd: men stelde 8 waardes en types voor. Dit alles voor Portugal, India, Açores, Madeira, Macau, Timor en algemeen Afrika.

De enige verandering was dat de zegels zouden circuleren in juli, augustus en september 1897 waarbij na deze data de restanten zouden worden verbrand. Tevens wenste men een Portzegel met 6 waarden te introduceren.

Op 19 december 1894 werden de ontwerpen van de 8 zegels van diverse ontwerpers geaccepteerd waarbij ook het ontwerp voor een portzegel.

Op 10 april 1895 kwam de regering opnieuw met een akkoord. Met dien verstande dat de zegel van 2½ Reis geschrapt diende te worden omdat deze geen enkele financiële winst zou opleveren. Men besliste tevens dat de Vasco da Gama zegels exclusief gebruikt zouden worden; dus geen Dom

Carlos zegels gedurende 3 maanden.

De Posterijen en de Casa da Moeda stelden een limiet voor de oplage vast. Het uitvoerend comité en regering vervingden deze limieten tot ontzetting van onder andere de filatelisten.

De ontwerpen van de zegels werden de Casa da Moeda toegezonden. Opnieuw ontstond er onenigheid over de vervaardiging.

Men verwees naar de gebrekkige uitvoering van de D. Henrique en

S. António zegels en men stelde voor de aanmaak aan Waterloo in Londen te gunnen. Dit leverde weer enorme discussies op over de zeer hoge productiekosten. Door al deze strubbelingen duurde het tot 18 juli 1896 alvorens de vervaardiging van de zegels aan Waterloo gegund werd. Na 8 jaar commissie vergaderingen met subcommissies en een hoop gebakkelei

De inscheping Vasco da Gama in Lissabon

kwam men er achter dat de datum van juli tot september 1897 onhaalbaar was geworden, zodat de vertrekdag (9 juli 1497) van Vasco da Gama uit Lissabon niet gememoreerd kon worden. De oplossing was simpel; men zou zijn aankomst in India een jaar later als datum (1498) gebruiken. Het gevolg was dat in alle zegelontwerpen de data 1497-1897 een verandering ondergingen naar 1498-1898. Daarbij kwamen nog een aantal kleine wijzigingen in de ontwerpen; allerlei wensen van klagende comités, leden etc. Bijvoorbeeld moest "Reis 2½" veranderd worden in "2½ Reis" en "Correios-Portugal" in "Portugal-Correios". Een "waardevolle" verbetering!!

De werkelijke redenen tot het uitstel waren van financiële aard. De Staat weigerde geld vooruit te geven en het uitvoerend comité had geen geld.

Op 19 februari 1898 werd de uitgifte in de Diario de Governo (Staatsblad) tenslotte aangekondigd. Circulatie van 1 april tot 30 juni, exclusief, en na 30 juni geen verkopen meer. De 2½ Reis werd alsnog toegelaten.

**De São Gabriel,
vlaggeschip
van Vasco da Gama**

De opbrengsten van de emissie waren bedoeld als bijdrage aan de constructie van een monument voor Vasco da Gama in Lissabon ter waarde van 80.000 escudos (80.000 milreis).

De uitgave van deze herdenkingszegels (CE 148 – 155) gaf echter hetzelfde resultaat als bij de Antonius en Henrique zegels. Overdreven hoge oplages van zegels en dus een financieel fiasco.

De totale zegelwaarde bedroeg 509.000 escudos, de verkoop bleef echter steken bij 192.197 escudos. Na aftrek van de hoge productiekosten van Waterloo en de vergoeding voor de gedeerde inkomsten van de Posterijen (er mochten immers geen D.Carlos zegels gebruikt worden) bleef er totaal niets over. Alleen verliezen voor het Rijk en de Posterijen vanwege de ontwerpkosten. Van de bijna 29 miljoen zegels (8 waarden) waren er nog 17 miljoen over. Hoewel reeds op 28 mei 1896

per decreet was vastgelegd dat alle restanten verbrand moesten worden, zag de Casa da Moeda daar geen kans toe en dorst men het ook niet vanwege

De terugtocht van de vloot

de grote hoeveelheid. Er kwamen offertes uit binnen- en buitenland voor de aankoop van de restanten tegen wegwerpprijzen. Dit werd echter niet geaccepteerd in verband met de verzamelaars en handelaren die de emissie nominaal gekocht hadden.

In 1910 werd de Republiek uitgeroepen en het nieuwe Hoofd van de Posterijen proclameerde per decreet dat de Casa de Moeda op 31 december 1910 diende over te gaan tot het verbranden van de

ca 15 miljoen Centenario zegels. De Directeur van de Casa da Moeda verzocht daarop om de aanwezigheid van een postfunctionaris bij de verbranding. Op 25 januari 1911 vroeg het Hoofd van de Post wanneer en hoe laat hij verwacht werd, doch hij kreeg nimmer antwoord.

Na de zelfmoord van de Directeur van de Casa da Moeda wist zijn opvolger de zaak tot juli 1911 te stagneren, waarna van regeringswege werd ingegrepen. De Vasco da Gama zegels zouden met de opdruk "Republica" en nieuwe waarden de voorlopers worden van de veel te laat verschenen Ceres zegels.

Op deze wijze werden de series CE 184-191 en 198-205 geschapen die niets dan filatelistische verwarring veroorzaakten. Zowel een serie continent zegels werd overdrukt alsook een serie op Madeira zegels.

Ook de voor de koloniën uitgegeven Vasco da Gama zegels werden overdrukt en werden aldaar, eventueel nog extra overdrukt met de naam van de kolonie, geheel opgemaakt. Daarbij komt, om de chaos compleet te maken, de opdrukken op de portzegels CE 192-197. Bijgedrukt op verschillende papiersoorten. Een volledige puinhoop.

Madeira zegel uit Vasco da Gama serie.

Jan van Gerwen

1904 De eerste reguliere portzegels CE 7 - 13 (deel 1)

De eerste 6 porteados zegels werden niet als echte portzegels beschouwd. Het waren meer zegels die gezien werden als verzamel objecten voor wereld filatelisten; de zogenaamde Vasco da Gama verzamelaars CE 1 – 6.

In 1870 werd internationaal bepaald dat niet of onvoldoende gefrankeerde post een dubbel straf tarief zouden krijgen, hoewel deze regel onofficieel al gold.

Voor de 1853 D.Maria II zegels (CE 1-4), werden de portokosten meestal geïnd door de postbodes. Toen was de postbode een uiterst belangrijk figuur zowel in de steden als op het

platteland. Bekend is de slaperige bode op een ezel zoals hij in vroegere tijden de post rondbracht.

Nog meer dan pastoor, dokter, notaris en directeur was hij van belang voor de gewone burger. Hij kende João, Pedro en Nicolau en bracht buiten de post ook allerlei familie berichten uit naburige dorpen over, ziekte, geboorte, overlijden. Bij hem was alle informatie te krijgen.

Omdat hij slecht- of niet-gefrankeerde brieven en dergelijke ter plekke inde en er nauwelijks controle bestond was zijn beroep zeer winstgevend.

Toen men in Europa rond 1870 met portzegels begon, daalde zijn inkomen schrikbarend en stegen de winsten van de posterijen aanzienlijk.

Merkwaardig is dat Portugal dit fenomeen pas 32 jaar later ontdekte met in 1904 de "eerste" portezegels.

Per decreet van 14 juli 1902 werd een begin gemaakt met het reglementeren van de vervaardiging van portzegels. Daarvoor verzochten de Posterijen de Casa de Moeda om enkele ontwerpen te sturen. In tegenstelling tot de normale gang van zaken verliep een en ander verwonderlijk snel zonder de diverse wijzigingen en het gebruikelijke gezeur. Zodoende kon de Casa da Moeda in september 1903 na staatsgoedkeuring van het tweede concept de

eerste druk van de portzegel CE 7-13 aan de posterijen sturen voor uitgifte per 1 januari 1904 met uitzondering van de CE 9, de 20 reis, bestemd voor strafport op briefkaarten. Men had deze waarde over het hoofd gezien. Deze 20 reis werd dan ook pas met de tweede druk in 1906 opgeleverd.

De nummers 7-13, minus nummer 9, werden op dun geelachtig, bijna doorzichtig, papier gedrukt dat ook bij de Don Carlos (Mouchon) werd gebruikt. Rond 2 miljoen zegels werden tussen september en

december 1903 vervaardigd. De nummer 9, 20 reis, volgde dus eerst in 1906 met 112.000 zegels echter niet op het geelachtige papier uit 1903 maar op een iets beter en dikker papier dat niet geelachtig was.

De nieuwe uitgaven van 1906 en ook die van 1910 waren op liso fino en médio papier zonder gele kleur. Mij persoonlijk ontbreekt de gave om deze gele papiersoort (2 miljoen stuks) te onderscheiden en ik blijk daarin niet alleen te staan. Totaal werden er 2 ½ miljoen zegels bijgedrukt.

Het ontwerp van de zegel heeft geen speciale kenmerken, zij het dan dat de naam Portugal ontbreekt en de oude opdruk Multa (CE1-6) is vervangen door Portezado. Tot 30 maart 1913 werden deze zegels, zonder de opdruk Republica gebruikt. Opmerkelijk is dat na deze datum er geen restanten meer waren bij de Casa de Moeda.

Tot 1932 veranderde het ontwerp van de zegel niet. Alleen de kleuren en het gebruikte papier veranderden. Deze portzegels vinden bijna geen waardering bij verzamelaars. Maar voor echte filatelisten is er veel te vinden: papier- en kleurverschillen en drukfouten. Ze worden sporadisch in de catalogi vermeld

Postbode in de 16^e eeuw

met weinig bijzonderheden. Het loont de verkoper niet; de zegels zijn te goedkoop om er winsten op te boeken.

1911 De portzegels CE 14-20 met opdruk Republica.

Deze serie is eigenlijk gelijk aan de voorgaande met dit verschil dat de zegels een opdruk kregen. Er zijn geen nieuwe zegels voor bijgedrukt.

Hoewel de serie CE 7-13 tot 1913 geldig bleef en verbruikt werd, kwam er van de directeur van de posteries – op eigen initiatief – de opdracht om de restanten van het woord “Republica” te voorzien. De regering had na instelling van de republiek in 1910 bevolen alle zegels van het oude regime te overdrukken. De minister had aangegeven dat alle zegels met het hoofd van

de monarch Dom Manuel en de kroonafbeelding overdrukt dienden te worden met de tekst “Republica”. De directeur van de posteries gaf volkomen ten onrechte de zeer kostbare opdracht om de portzegels met “Republica” te overdrukken, hoewel er geen enkele afbeelding van de koning of de kroon op de zegels te zien was. De waarde aanduiding “reis” bleef echter, ook met de opdruk, bestaan. De hele overdruk was volstrekt onnodig.

Deze Republica serie circuleerde van 1911 tot 1945! De opdrukken waren in rood, behalve op de 50 reis daarop was de opdruk in groen. Er bestaan valse rode 50 reis opdrukken, wat te verwachten viel. Natuurlijk waren er weer enkele zegels op geelachtig papier. Uiteraard zijn er ook veelvuldige omgekeerde opdrukken. De eerste overdruk uitgave was tussen januari en maart 1911 op zegels die nog in depot waren. Waarschijnlijk waren dat er meer dan 2 miljoen zegels.

Jan van Gerwen en Henk Veen

DIVERSE BERICHTEN

Gratis koffie/thee, soep en broodjes

Ook bij deze IBERIA ontvangt u weer een aantal consumptiebonnen waarmee u bij de bijeenkomst gratis consumpties kunt afhalen in de koffiekamer. Koffie/thee of frisdrank, maar het mag ook een broodje of soep zijn. Een extra reden om te komen !

Boekje Echtheidskenmerken

Sinds eind 2013 is de nieuwe versie van ons boekje "Echtheidskenmerken van de Spaanse Postzegels (1855-1900)" weer te koop. Co-auteurs Frits van Beekum en Hans Vinkenburg hebben de inhoud geheel herzien en gecorrigeerd waar nodig. Onmisbaar om de echte en de valse zegels van klassiek Spanje te kunnen onderscheiden. De uitgave is thans geheel in KLEUR hetgeen de duidelijkheid zeer ten goede komt. Het boekje is weer in 2 talen (Nederlands en Engels) en bij alle kenmerken is ook weer vermeld of het een officieel graveurskenmerk is of niet. De prijs is € 15,- voor leden (excl. portokosten).

Op de volgende bijeenkomst kan deze uitgave worden besteld bij het bestuur. Als u het boekje per post toegezonden wilt hebben kunt u het bestuur een email sturen of bellen.

Het keuringsarrangement met de BondsKeuringsDienst (BKD)

KSP heeft een speciale regeling met de BKD waardoor u tegen gereduceerde tarieven zegels kunt laten keuren. Maak hier gebruik van als u twijfelt aan de echtheid van uw zegel ! Voor de prijs hoeft u het niet te laten ! Wie weet is uw zegel vals en blijkt het een 'orginele' Fournier of Sperati vervalsing te zijn. Of misschien is die dure zegel toch echt! Informatie bij Frits van Beekum of Henk Veen. Als u alleen een mondelinge mening wilt kunt u uw dubieuze zegels ook gewoon meenemen naar de bijeenkomst, soms kunnen we u direct uitsluitel geven !

Toezending veilinglijsten KSP

De veilinglijsten worden standaard alleen toegezonden aan leden die in de afgelopen 3 jaar tenminste 1 maal iets hebben gekocht of geboden op een KSP veiling of als zij zich expliciet hebben opgegeven. Wij doen dit om drukwerk- en portokosten te besparen. Mocht u geen lijst hebben ontvangen en toch prijs stellen op toezending dan kunt u dat melden bij Henk Veen en dan wordt uw naam weer op de mailinglist gezet.

Aanlevering veilingmateriaal

Uw te veilen materiaal kunt u inleveren bij Nico Beek (Spanje) of bij Jerry Spaans (Portugal) en dat wordt dan opgenomen in één van de veilingen die tijdens de kwartaalbijeenkomst worden gehouden. Wel verzoeken wij u dat materiaal eerst uit te kavelen en goed te nummeren en te prijzen om te voorkomen dat de

veilingmeesters dit moeten doen. U kunt uw materiaal afgeven tijdens de bijeenkomst of toesturen naar de adressen zoals vermeld in de

binnenomslag. Ook u heeft vast wel dubbel materiaal waar een ander naar op zoek is. Dus zoek s.v.p. uw materiaal bij elkaar en biedt het aan !

U gaat toch ook inleveren voor en bieden op kavels van de veiling !

Auteurs gezocht

We hebben het hier al vaak gezegd: KSP is op zoek naar meer auteurs die artikelen kunnen schrijven voor ons blad IBERIA. Het schrijven van artikelen rust nu nog op de schouders van een paar leden en te veel leden doen helemaal niets voor de vereniging. Iedere verzamelaar heeft wel een bepaald specialisme waarover hij of zij iets op papier kan zetten. Het komt de diversiteit zeer ten goede als meer leden een bijdrage gaan leveren aan ons blad. Laat het bestuur s.v.p. weten wat u voor de vereniging kunt doen !

VRAAG EN AANBOD

*In de rubriek 'Vraag en Aanbod' kunnen alle leden van KSP gratis een advertentie plaatsen of een oproep doen die iets met de Spaanse of Portugese filatelie te maken heeft. Berichten kunnen worden doorgegeven aan Frits van Beekum, ook per e.mail. Dit is uw kans als u nog niet alles compleet heeft ! IBERIA is er ook voor u, **maak er gebruik van** ! Als uw advertentie al is opgenomen, kijkt u dan s.v.p. even na of hij nog actueel is. Nieuwe advertenties zijn welkom.*

Spanje: De Quijote-serie van 1905 (3) pagina 7 / 11

Don Quijote armado caballero

**Filatelistische
Kontaktgroep Spanje ~ Portugal "Iberia" (KSP)**